

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, M. DCC. XIX.

Casus III. Argumentum. Forma rigorosa hìc à Concilio præscripta an
requiratur quando prætenditur Juspatronatus ab Universitate laicali simul,
& à Persona privata, & quæ sint probationes ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72172)

ARGUMENTUM.

Forma rigorosa hęc à Concilio præscripta, an requiratur, quando prætenditur Juspatronatus ab universitate laicali, simul, & à Persona privata; & quæ sint probationes insufficientes, & quæ sufficientes ad probandam existentiam Jurispatronatus in Personis Potentibus.

SUMMARIUM.

- 1 Juspatronatus competens Parochianis, aut Universitati seculari, præsumitur eis competere ex usurpatione.
  - 2 Juspatronatus probari debet à Persona, suspecta de usurpatione, vel per instrumentum publicum foundationis, aut dotationis, vel per immemorabilem unà cum præsentationibus spatio 50. annorum effectuatæ, quando agitur contra ordinarium; secus si sit solum inter Personas hinc inde Potentes, aut inter eorum Præsentatos; & n. 3.
  - 4 Sententia extracta à copia informi, injusta, & totaliter ineffectuata non probat juspatronatus.
  - 5 Præsentationes allatæ in cartulis informibus juspatronatus non probant.
  - 6 Juspatronatus ad formam Concilii non probatur per evunciativas emissas in edicto, aut in institutionibus Ordinariorum: neque per Testes, & n. 7.
  - 8 Ex provisionibus Ecclesiæ Parochialis factæ prævio concursu, colligitur ipsam non esse de jurepatronatus laicali.
  - 9 Forma rigorosa hęc à Concilio præscripta non habet locum quando juspatronatus prætenditur à Persona Potenti laica simul, & à Persona Privata.
  - 10 Neque quando prætenditur à Persona Potenti, seu ab Universitate Ecclesiastica.
  - 11 Immemorabilis à Concilio requisita, ex quibus probetur. Vide ibi.
  - 12 Præsentationes, quando dicantur effectuatæ.
- Pars V.

- 13 Immemorabili satisfaciunt etiam centenaria ad probandum juspatronatus Potentium.
- 14 Forma rigorosa à Concilio hic præscripta, non requiritur, quando agitur de jure nominandi ad Cappellanas merè laicales.
- 15 Institutio est concedenda legitime præsentato, & num. 24.
- 16 Juspatronatus Potentium ex quibus probetur? Vide ibi, & n. 17. 18. 19.
- 20 Sola diffamatio an sufficiat ad impediendam beneficii assecutionem.
- 21 Ad arcendum aliquem ab assecutione beneficii, an sufficiat simplex attestatio Cancellarii de eodem delicto? & n. 22. & 23.
- 25 Præsentatus dicitur habere jus certum, quo privari non potest per solam diffamationem.

C A S U S III.

VAcante Ecclesia Parochiali A, maxima orta fuit controversia inter Episcopum ex una parte asserentem Ecclesiam esse liberæ collationis; & inter Parochianos pro una voce, & Titium pro altera voce; prætendentes ex altera parte Ecclesiam esse Jurispatronatus; Quæritur in hoc casu an constet de jurepatronatus;

- 1 Respondendum videtur negativè agitur enim de Persona suspecta nimirum de Universitate Sæculari Parochianorum, cui præsumitur competere juspatronatus ex usurpatione, quia non ita de facili plures conveniunt ad ædificandam, vel construendam Ecclesiam, & quia regulariter Ecclesiæ solent fieri ex eleemosynis plurimum, & sic non animo reservandi sibi juspatronatus Fagnan. in cap. querelam de elect. n. 8. Lotter. de re benef. lib. 2. quæst. 13. n. 124. Rov. dec. 1. de jurepat. apud Crescen. n. 2. & seq. & dec. 25. n. 3. coram Coccin. & dec. 80. n. 1. & dec. 140. n. 2. cor. Rembold. Quo casu cum agatur contra ordinarium ejusdem Ecclesiæ libertatem vindicantem Parochiani tenentur probare existentiam, & pertinentiam Jurispatronatus uno ex duobus modis à Concilio hic præscriptis; nimirum per Instrumentum foundationis, vel dotationis, eoque deficiente per immemorabilem, unà cum præsentationibus continuatis, & effectum fortitis spatio quinquaginta annorum, &
- Ec 2 pro-

probatis per authenticas scripturas, aliàs si probatio hæc deficiat in minimo, vel sit turbida, & minus concludens, non est recedendum ab assistentia juris, quæ favet libertati Beneficii in hac materia suspensissima de usurpatione, in qua plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiritur juxta *Fagnan. in cap. consultationibus num. 8. de jurepat. Antonin. var. resol. lib. 1. resol. 3. n. 7. Adden. ad Buratt. dec. 139. num. 11. & seqq. Rot. dec. 247. n. 4. & seqq. & dec. 245. n. 45. & seqq. par. 9. tom. 1. & decis. 187. n. 3. & 4. par. 12. & dec. 539. n. 4. par. 19. tom. 2. rec., & in Beneventana jurispatronatus 10. Maji 1700. §. Siquidem, & 28. Novembris 1701. §. Quamvis, coram bo. me. Eminentissimo Caprara, & in Arianen. Archiepiscopiteratus 27. Junii 1708. §. Minus relevat, coram Eminentissimo Scotto; & alias Auctoritates in Commentario relatas, & fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii in Nullius 25. Octobris 1592. lib. 7. Decr. pag. 74. & in Frequentina 12. Julii 1604. lib. 10. Decr. pag. 4. à tergo. Quidquid secus esset si ordinarius non compareret, sed lis solum esset inter Personas hinc inde potentes, aut inter Presentatos ab eis, tunc enim ad probandum juspatronatus, rigor formæ conciliaris non esset observandus, sed sufficerent leviores probationes. *Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 13. n. 128. Antonell. de regim. Eccles. lib. 3. cap. 6. §. 5. n. 49. & de tempore legal. lib. 2. cap. 104. n. 8. Carol. Anton. de Luca ad Gratian. discept. 597. n. 7. Rot. dec. 82. n. 19. & seq. par. 7. rec.**

Hoc supposito talis probatio deficit in presenti; dum tam Parochiani, quam Titius non probant existentiam, & pertinentiam jurispatronatus per publicum instrumentum foundationis, aut dotationis sed solum afferunt quamdam sententiam, qua centum ab hinc annis fuit definitum dictam Ecclesiam Parochialem esse de jurepatronatus pro una voce, dictorum Parochianorum, & pro altera voce Titii, quæ sententia nihil probat, quia *Canon* supradictus in defectu instrumenti foundationis, aut dotationis, ad probandum juspatronatus in Personis Potentibus requisivit immemorabilem pro forma, quæ per æquipollens nequit adimpleri. *Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 13. n. 127. Rot. de-*

*cif. 25. num. 2. coram Coccin. maximè si dicta sententia esset extracta, & copiata ex copia informi, aut esset injusta, aut totaliter ineffectuata, quo casu multo minus probant, ut de sententia ex copia informi extracta firmat *Rot. dec. 1295. n. 2. & seqq. & dec. 1351. n. 3. cor. Coccin. & dec. 550. in fin. cor. Gregor. & in Recanaten. Beneficii 20. Martii 1702. §. Denique in fin. cor. Eminentissimo Caprara. De sententia injusta docet *Rot. dec. 25. n. 13. versic. non obstat post Vivian. de jurepat. & in Melevitana Jurispatronatus 31. Martii 1702. coram Eminentissimo Scotto, & in Cremonen. Beneficii 14. Maji 1706. §. Tum demum, coram R.P.D. Kaunitz, & in Lucana Beneficii 22. Febr. 1709. §. Accedit, & 2. Junii subsequenti §. Multo minus, cor. R.P.D. Falconerio. Et de sententia ineffectuata tradit eadem Rota in Cremonen. Beneficii 11. Maji 1705. §. Nec provisioni, & 14. Maji 1706. §. Tum etiam, coram R.P.D. Kaunitz.***

5 Afferunt etiam quasdam presentationes, sed istæ non merentur attendi, utpote allatæ in quibusdam cartulis informibus, quæ nihil probant juxta *Rot. in Recanaten. Beneficii 20. Martii 1702. cor. bo. me. Eminentissimo Caprara.*

6 Neque probatio hujusmodi Jurispatronatus ad formam hujus Canonis adimpleta remanet per enunciativas emissas in edicto, aut in Institutionibus Ordinariorum, ut firmavit *Rot. decis. 349. n. 2. in fin. coram Merlin., & dec. 174. num. 11. coram Carill., & in Bononien. Archiepiscopiteratus 10. Martii 1710. §. Non in genere, coram R.P.D. Aldrovando. Neque per Testes, quia de ipsis Concilium non confidit, sed tantum de authenticis scripturis, ut sæpius decisum fuit per Sacram Congregationem Concilii, ut testantur *Gonzal. ad regul. 8. gloss. 18. n. 79. Pax Jordan. tom. 2. lucubrat. lib. 10. tit. 7. n. 113. vers. quinto tandem. Mantio. decis. 89. n. 2. Ad den. ad Gregor. decis. 222. num. 11. Coccin. dec. 1784. n. 51.**

8 Fortius per hæc omnia Parochiani, ac Titius non probant existentiam, & pertinentiam jurispatronatus; si è contrario Ordinarius ostenderet dictam Ecclesiam Parochialem fuisse semper provisam prævio concursu; ex hujusmodi namque provisionibus colligeretur eandem Ec-

cle-

clesiam non esse de jurepatronatus laicali; nam si fuisset talis, ex justitia non fuisset facta provisio per concursum, sed ad presentationem Patronorum, prævia approbatione Ordinarii. *Fagnan. in cap. cum autem à n. 31. de jurepat. Vivian. eod. tract. lib. 10. cap. 1. n. 58.*, & alii penès *Rot. in Bononien. Archipresbyteratus 10. Martii 1710. §. Maximè, coram R. P. D. Aldrovando.*

9 At his omnibus posthabitis existimo constare in hoc casu de pertinentia jurispatronatus favore Parochianorum, & Titii; Siquidem in præsentiarum non habet locum forma rigorosa ab hoc *Canone* præscripta, dum non agitur de Universitate, aut persona Potenti laica; quæ sola prætendat juspatronatus dictæ Ecclesiæ; quo casu certo equidem esset juspatronatus rigorosè probandum uno ex supradictis modis juxta Auctoritates in *Commentario*, & hic *num. 2.* relatas; sed versamur in Universitate, seu in persona Potenti laica, quæ unitim cum Persona privata contendit ad se spectare Juspatronatus; in quibus terminis non intrat rigor formæ Conciliaris, quia cum pro unâ parte cesset præsumptio usurpationis, cessare etiam videtur pro alia parte spectante ad personas suspectas. *Fagnan. in cap. querelam de elect. n. 10. & seq. Antonell. de regim. Eccles. lib. 3. cap. 6. §. 5. n. 45. & seqq. & de tempor. legal. lib. 2. cap. 104. n. 3. Card. de Luc. de jurepat. disc. 58. n. 22. Adden. ad Buratt. dec. 142. num. 14. & decis. 604. n. 1. coram Buratt., & decis. 290. num. 19. coram Cerro*; Sicuti idem rigor

10 non est observandus quando agitur de Persona potenti, aut de Universitate Ecclesiastica, uti sunt Capitula Cathedralium, aut Collegiarum, quia cum in tali casu Ecclesia sit Patrona, in ea cessat usurpationis præsumptio. *Fagnan. in d. cap. querelam de elect. n. 14. & seqq. Card. de Luc. d. disc. 58. n. 30.* Unde etiam in probatione jurispatronatus, non observetur à supradictis Parochianis, & Titio, rigorosa forma hujus *Canonis*, non proinde absolute dici potest non constare de eorum jurepatronatus; si hoc aliundè resultet ex probationibus sufficientibus ad probandum Juspatronatus Privatorum.

11 Sed etiam per malam hypothesim admisso, quod in hoc casu quoque requira-

non

tur observantia rigorosæ formæ Conciliaris, adhuc venit dicendum constare de jurepatronatus dictorum Parochianorum, & Titii; Quoniam licet deficiat primum genus probationis elicatum ex publico instrumento foundationis, aut dotationis, eo quia illud sit deperditum, & non reperiatur, non deficit tamen alterum genus probationis consistens in immemorabili, unâ cum præsentationibus spatio ad minus quinquaginta annorum effectuatibus;

11 Et quidem immemorabilis in præsentibus probata remanet ex sententia, centum ab hinc annis emanata, authenticè extracta, justa, ac effectuatâ, qua ab Ordinario tunc temporis, causa cognita, & servatis servandis declaratum fuit constare de jurepatronatus controversæ Ecclesiæ Parochialis pro una voce favore Parochianorum, & pro altera favore Titii; Ex institutionibus ab antiquo tempore usque nunc continuatis, ex actibus negativis, nimirum ex eo, quod intra lapsum tanti temporis nulla detur collatio facta ab Ordinario, ac etiam ex depositionibus Testium testantium cum requisitis *Glossæ in cap. 1. de præscription.* præfatos Parochianos, ac Titium semper fuisse ab immemorabili in possessione præsentandi Rectorem, quoties Ecclesia vacare contigerit, ex quibus omnibus probari immemorabilem, & consequenter etiam juspatronatus inter Personas Potentes docet *Card. de Luc. de jurepat. disc. 4. per tot. Rot. in Beneventana jurispatronatus 10. Maji 1700. §. Siquidem, & 28. Novembris 1701. §. Et quantum, coram bo. me. Eminentissimo Caprara, in Neritonen. jurispatronatus super bono jure 11. Decembris 1702. §. In casu autem, coram Eminentissimo Priolo, & in Arianen. Archipresbyteratus 14. Martii 1710. §. Quibus coram Eminentissimo Scotto, & in Trivicana jurispatronatus 17. Junii 1718. §. Et sanè cum seqq. coram R. P. D. Foscaro inferius impress.*

12 Constat etiam per authenticas scripturas de præsentationibus spatio 50. annorum effectum sortitis, cum afferantur quatuor præsentationes in publica forma, quæ, cum quilibet ex præsentatis fuerit provisus per obitum alterius, dicuntur effectuatæ. *Adden. ad Buratt. decis. 142. num. 17. Rot. in Pampilonen. jurispatronatus*

natus

natus 19. Januarii 1703. S. Quod enim, coram Eminentissimo Scotto.

Parum relevante, quod non constat de immemorabili, ex quo appareat de initio, idest à sententia lata centum ab hinc annis; Etenim cum hæc sententia, sit fundata in Bulla erectionis deperdita, ac in præsentationibus antea factis, & effectum sortitis, satis dicitur constare de immemorabili, cui satisfacit
13 etiam centenaria ad probandum juspatronatus Potentium. *Card. de Luc. de jure patr. disc. 58. n. 5. Rot. dec. 168. n. 37. par. 10. rec. & in dicta Beneventana jurispatronatus 10. Maji 1700. S. Nec obstat, cor. bo. me. Eminentissimo Caprara.*

14 Ex his collige quod forma rigorosa probandi juspatronatus Potentium requiritur in beneficiis Ecclesiasticis, secus in Cappellaniis merè laicalibus, in quibus non cadit institutio; in eis namque si Persona potens prætendat juspatronatus, seu jus nominandi, in hujus probatione, eadem Persona potens non tenetur observare hanc rigorosam formam Conciliarem. *Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. discept. 597. num. 8. Rot. decis. 2. num. 25. par. 13. rec.*

R. P. D. F O S C A R O

Trivicana Jurispatronatus.

Ven. 17. Junii 1718.

PRæsupposito jurepatronatus super Ecclesia Parochiali Oppidi S. Nicolai de Ripa Trivicana Diocesis pertinentem ad D. Ducem Flumaris, uti Baronem ejusdem Oppidi S. Nicolai, exhibitaque ejusdem D. Ducis præsentatione canonicè expleta de Antonio Gliugliario; Constitutoque demum de ejusdem Præsentati idoneitate ex nonnullis literis testimonialibus ab Ordinario reportatis, Domini sub congruo dubio consulti meritò
15 responderunt, dandam esse Antonio institutionem, cum hæc, concurrente idoneitate, deneganda non sit ei, qui legitimam præsentationem à Patrono reportaverat ad *Text. in can. Monasterium 16. quest. 7. Rot. decis. 444. n. 1. par. 14. rec. in Bituntina jurispatronatus 31. Januarii 1716. S. Constitit, & in Pampilonen.*

jurispatronatus 14. Februarii ejusdem anni S. Primo coram Me.

Et sanè respectu pertinentiæ Patronalis nulla suboriri poterat difficultas, nam
16 quamvis ageretur de Barone loci, contra quem utgere possent usurpationis suspicio contra personas Potentes inducta per *Sac. Concil. Trident. sess. 25. cap. 9. de reformat.* tot nihilominus, tantaque concurrebant argumenta comprobativa ejusdem pertinentiæ, ut præfatam suspensionem, omnino poenitusque eliminassent. Et quidem se obtulit primò, quod in proximè præterita vacatione secuta anno 1704. cum ad instantiam Promotoris Fiscalis hæc ipsa excitata fuisset exceptio, Testes formiter examinati unanimiter deposuerunt, Baronem S. Nicolai reperiri ab immemorabili in pacifica quasi possessione præsentandi; Cumque in eorum personis, & depositionibus omnes verificentur circumstantiæ à *Gloss. in cap. 1. verb. memoria de præscript. in 6. requisitæ* ad probationem immemorabilis, hinc ad sensum etiam ejusdem Sacri Concilii stabilita censeretur debet pertinentia Patronalis, ut in terminis firmavit *Rot. in decis. 444. num. 3. & seq. par. 14. decis. 136. n. 13. par. 19. rec. cor. Benincasa dec. 352. nu. 2. & seq. in Neritonen. jurispatronatus super bono jure 11. Decembris 1702. S. In casu coram Eminentiss. Priolo, & 11. Aprilis 1704. S. Quandoquidem coram bo. mem. Kaunitz.*

Accesserunt insuper præsentationes à
17 duobus ferè sæculis, ab anno scilicet 1536. per Barones usque ad moderna tempora expletæ, quæ pariter quantumque removebant difficultatem, cum inde concludentissimè probata remaneat biscentenaria, quæ ad hunc effectum immemorabili æquiparatur, ut tenent *Garz. de benef. par. 7. cap. 9. nu. 103. & seq. Lotteri de re benef. lib. 2. quest. 38. nu. 35. Card. de Luc. de jurepat. disc. 58. sub nu. 5. & firmavit Rot. in rec. decis. 168. n. 35. & seq. cor. Emerix jun. decis. 1195. & 1271. utrobique n. 2. & seq. in Beneventana jurispatronatus 10. Maji 1700. sub S. Non obstat coram clar. mem. Card. Caprara, & in Arianen. Archiepiscopatus 27. Julii 1708. S. Minus relevat, & 14. Martii 1710. S. Quibus positis coram Eminentiss. Scotto; Quin relevasset, quod præsentationes, non*

non appareant continuata, quodque omnes probentur effectum sortita; utramque etenim exceptionem planè substulerant temporis antiquitas, & longa earumdem præsentationum series cum positiva probatione, quod admissæ extitissent per octo vices ab Ordinariis; Nam in his terminis non constiro, quod Parochialis provisiva fuerit tanquam libera, subintrat præsumptio, quod reliquæ provisiones temporis injuria fuerint deperditæ, & cum aliis statibus sint conformes, ut in specie dixit *Rot. cor. Emerix. jun. dicta. decis. 1195. in fine, in Hyeracen. Parochialis super negotio principali 25. Junii 1700. §. Non obstante cor. bo. me. Muto; & in citata Arianen. Archiepiscopiteratus 27. Junii 1708. §. Neque urget cor. Eminentiss. Scotto.* Adedut cum exinde jam constet, quod concurrat immemorabilis cum præsentationibus per quinquaginta annos effectum sortitis satis adimpleta remanserit probatio in his terminis à Sac. Concilio requisita, juxta præadductas auctoritates.

Rursus valdè assumptum comprobantur quamplures enunciativæ, tum ab 18 Episcopo Magnésio anno 1639. tum ab aliis Episcopis pro tempore, & præsertim à Moderno in actibus seriis emissæ super eo, quod Baro S. Nicolai esset Patronus Ecclesiæ Parochialis ejusdem loci, quibus adstipulantibus validior efficitur juspatronatus probatio, eo quia Ordinarii pro eorum libera conferendi facultate difficiles esse solent ad exponendas hujusmodi confessiones, ut passim advertit *Rot. & signanter cor. Seraph. decis. 1141. nu. 8. coram Buratt. decis. 142. n. 12. cor. Cavaler. decis. 547. n. 4. cor. Benincasa decis. 352. n. 13 in recent. decis. 168. n. 27. par. 10. & in Neritonen. juspatronatus super bono jure 26. Februarii 1703. §. Nec ad evertendum coram Eminentissimo Priolo, & 11. Aprilis 1704. sub S. Immemorabilis coram bo. me. Kaunitz.* Unde etiam non leve resurgit argumentum, ex quo nulla adhuc exhibita fuerit collatio tamquam de libero, quæ in tanto temporis spatio utique non deficeret, nisi omnes Episcopi juspatronatus recognovissent, ut consentaneè ad proximè relatas decisiones ponderatum fuit in dicta Arianen. Archiepiscopiteratus 14. Martii 1710.

sub S. Quibus positis coram Eminentissimo Scotto.

Et denique cæteris consultò omissis, indubia juspatronatus emerfit probatio 19 ex tribus rebus judicatis exortis in contradictorio judicio Promotoris Fiscalis, prima scilicet anno 1568. secunda anno 1626. & tertia anno 1704. juxta quas cum sæpeditus Baro declaratus extiterit Patronus prædictæ Ecclesiæ S. Nicolai, sublata indè remanebat quæcumque usurpationis suspicio, quæ redditur inalegabilis, dum post Constitutionem Conciliarem juspatronatus fuerat in judicio canonizatum, ut distinguendo sententias ante, & post Concilium latas tradunt *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 18. n. 26. Barhof. in annot. ad idem Conc. cap. 9. n. 26. sess. 25. de reform. Lotter. de re benef. lib. 2. quest. 13. n. 140. Spad. conf. 28. n. 11. lib. 2. Card. de Luc. de jurepat. disc. 58. sub n. 20. Rot. in rec. decis. 444. sub n. 18. par. 14. decis. 136. n. 22. & seq. par. 19. cor. Beninc. cas. decis. 352. & latè in alleg. Hyeracen. Parochialis 25. Junii 1700. §. Nullatenus, & in Neritonen. juspatronatus super manutentione 11. Decembris 1702. §. Quatenus cum seq. cor. Eminentiss. Priolo.*

Constabilita autem pertinentia Patronali acriter in Partibus impugnata, quæ longè exuberabat in præsentis manutentionis judicio, in quo regulariter leviores sufficiunt probationes, & mitius proceditur, non obstitit exceptio hodie contra Antonium Præsentatum promotæ, quod scilicet ille reperiat pluribus, & quidem gravissimis criminibus inquisitus, & processatus, adedut incapax censendus sit assequendi Beneficia Ecclesiastica, præsertim curata, saltè ratione diffamationis, quæ ex se sola sufficeret ad impediendam beneficii assecutionem, juxta distinctionem inter jus quærendum, de qua *Card. de Luc. de benef. disc. 70. nu. 4. & 5. Rot. cor. Seraph. decis. 516. n. 4. in rec. decis. 78. n. 16. decis. 267. nu. 8. & seq. & decis. 366. n. 1. & 2. par. 12. decis. 291. nu. 1. & seq. & decis. 501. n. 1. & 2. par. 19.* Et enim de præsentis delictis, non aliud exhibitum fuit documentum, nisi simplex attestatio Cancellarii, quæ de per se 12 nullam probationem constituit, cum ad hunc effectum requiratur plena, & concludens delictorum probatio *Garz. de benef.*

nesco. par. 7. cap. 8. n. 7. & 8. Rot. cor. Peuting. decis. 402. nu. 15. & seq. cor. Reverendiss. Ansaldo decis. 32. nu. 17. in rec. decis. 323. n. 21. par. 16. & in Sagonen. Plebania 10. Decembris 1706. §. Prout coram bo. me. Omana, & S. Rota requirere consueverit sententias super iisdem criminibus latis, nec non transportationem actorum, unde illarum iustitia remaneat comprobata, ut dictum fuit in dicta decis. 402. nu. 16. cor. Peuting. decis. 393. & 408. utrobique n. 7. & seq. cor. Bich. in Senogallien. Canonicatus de Luchis 23. Julii 1710. §. Ex quibus cor. R. P. D. meo Aldrovando, & in Rossanen. Parochialis 19. Januarii 1711. §. Prater autem cum seq. cor. R. P. D. meo Crispo.

Eidemque attestationsi, eo minus deferri posse Domini censuerunt, animad-
 22 verso, quod idem Antonius, nedum usque adhuc nullam passus fuit inquisitionem, ut pandunt tres conformes attestationses annis 1707. 1711. & 1712. à Reverendissimo Episcopo reportatæ, in quibus præterea bonæ vitæ, famæ, & conditionis enunciatur, ac ad exercendum Animarum Curam idoneus, sed insuper eandem Curam per plures annos administravit in Ecclesiis Parochialibus Terræ Castelli, ubi Episcopus residebat in modum, ut exinde, aliisque Ecclesiasticis muneribus laudabiliter absolutis, collaudari promeruerit tam à Clero, quàm ab Universitate dictæ Terræ, quodque magis relevat, secuta hujus Parochialis vacatione, idem Episcopus ejus doctrinam, morumque honestatem commendaverit Eminentiss. Ursino Metropolitanæ, ut idem D. Cardinalis illius præsentationem à D. Duce procuraret. Quibus stantibus impossibile ferè, ac penitus improbabile reddebatur, quod perpetrasset tam multa crimina relata per Cancellarium, propter quæ nec per momentum in Curæ, & Sacramentorum administratione debuisset tolerari, ut arguunt Sanchez *conf. moral. tom. 2. lib. 6. cap. 3. dub. 6. n. 28. Rot. in rec. decis. 327. n. 23. & seq. decis. 400. nu. 6. & seq. par. 16. decis. 207. n. 41. & seq. par. 17. cor. Reverendiss. Ansaldo dicta decis. 32. n. 18. & in alleg. Sagonen. Plebania 10. Decemb. 1706. §. Prout, & seq. cor. bo. me. Omana.*

Tanto magis, quia post secutam præ-

sentationem non levia supervenerunt jur-
 23 gia, & dissentiones cum D. Duce, & cum Germano fratre ejusdem Antonii, qui reperiebatur Syndicus Terræ Castelli, ut emerit ex deductis in Sac. Congregatione Episcoporum, & Regularium. Unde eo certius spernenda erat præfata attestatio Cancellarii; Cùm eadem superventia causa, suspicari liceat, præfata delicta ideata, & adinventia fuisse ad hunc præcisum effectum repellendi Antonium ab assecutione Parochialis, ut inferunt Navarr. *conf. 6. nu. 2. & seq. lib. 5. de accusat. Sanch. conf. moral. tom. 1. lib. 6. cap. 3. dub. 6. nu. 27. & seq. & Rot. in d. Sagonen. Plebania 10. Decembris 1706. sub S. Quin. attendenda sit cor. bo. me. Omana.*

Non obstante igitur contraria attestationsi, integra ex præmissis adhuc manet
 24 Antonii fama; Et tamen quatenus exinde orta per hypothesim dici vellet diffamatio, adhuc ex ea denegari non poterat Institutio; Quia licet Præsentatus ex sola præsentatione beneficium actualiter non acquirat, ex ea nihilominus adeo firmum descendit jus, ut nisi supervenerit causa justa, & concludenter probata denegari nequeat institutio sine labe injustitiæ. *Vivian. de jure patron. lib. 12. cap. 7. n. 1. Rot. cor. Bich. decis. 118. n. 19. cor. Emerix. jun. decis. 66. in fine in rec. decis. 156. num. 14. par. 17. & in Melevitana juris patronatus 13. Januarii 1708. §. E converso cor. bon. mem. Omana;* Quare habere dicitur jus certum, & perfectè quæsitum, *Tambur. de jur. Abb. tom. 1. disput. 10. quæst. 4. n. 4. Rot. post eundem decis. 25. nu. 14. & in rec. decis. 74. nu. 8. par. 16. coram Emerix jun. decis. 1247. n. 4. & in Tolentina juris patronatus 16. Februarii 1714. §. Animadvertentibus cor. Eminentiss. Scotto,* quo privari non posset per solam diffamationem, nisi insuper exhibeatur certa delictorum probatio, ut in terminis Præsentati *Lamber. de jure patronat. par. 1. lib. 2. quæst. 9. art. 16. per tot. Garz. de Benefic. part. 7. cap. 8. nu. 47. & seq. Rot. in rec. decis. 323. n. 21. & seq. par. 16. cor. Reverendiss. Decano decis. 32. n. 16. & in Senogallien. Canonicatus de Luchis 23. Junii 1710. §. Ex quibus cor. Reverendiss. Aldrovando, & de eo, qui mandatum de conferendo reportaverit, Felin. in cap. accedens 23. sub n. 2. de accusat. Anchar. ibidem nu. 3. & 4. Rodan.*

doan. de Simon. par. 4. cap. 12. à nu. 19. Rot. cor. Comitulo dec. 10. repetit. post 1. lib. conf. Farinac. & latè in rec. decis. 207. n. 44. & seq. par. 17.

Quibus non adversantur auctoritates in oppositum allegatæ, nam illæ loquuntur, & procedunt in themate, quo plures fuissent electi, vel Præsentati, quorum respectu non eadem militat ratio, cum illorum admissio, seclufa quoque diffamatione pendere dicatur à futuro, & ancipiti præelectionis eventu, id quod nullatenus verificatur in unico Præsentato, cui ut dictum est post reportatam præsentationem ex justitia debita est institutio, ut distinguendo casus optimè firmatum fuit in *Bovinen. Archidiaconatus* 27. Junii 1715. §. *Ac propterea cor. Eminentiss. Card. Scotto.*

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Juspatronatus acquisitum, vel per viam accessionis, aut ex redotatione, aut reedificatione à quadraginta annis citra à die acquisitionis ad diem confirmationis Concilii an revideri possit ab Ordinario, quando aliàs fuerit ab antecessoribus Episcopis revisum, & approbatum.

SUMMARIUM.

- 1 Juspatronatus acquisitum ex redotatione, aut reedificatione à quadraginta annis citra recognosci potest ab Ordinario, si nunquam fuerit recognitum; secus si pluries fuerit revisum, & approbatum; & num. 3.
- 2 Patronus existens in possessione præsentandi, donec revidetur juspatronatus, est in ea manutenendus.

CASUS IV.

Fuit acquisitum juspatronatus anno 1540. à quadam persona ex reedificatione Ecclesiæ, quæ minabatur ruinam; Pars V.

istud juspatronatus fuit pluries recognitum per antecessores Episcopos, & fuit successivè provisum beneficium ab ipsis ad præsentationem Patroni; Modernus autem Episcopus præterdit illud de novo revidere; quæritur an hoc possit?

- 1 Videtur respondendum affirmativè, quia juspatronatus supradictum fuit acquisitum titulo reedificationis Ecclesiæ anno 1540. & sic cum à die illius acquisitionis ad diem confirmationis Concilii, quæ fuit anno 1564. de mense Maji, non fuerint elapsi quadraginta anni, sed solum vigintiquatuor anni, sequitur quod possit ab Episcopo recognosci, & si reperit ob maximè evidentem Ecclesiæ utilitatem, ac necessitatem, legitimè non esse constitutum, valeat Episcopus illud revocare, restituis, ac solutis Patrono, quæ ipsi de proprio contulerit, ut resolutum fuisse à S. Congregatione Concilii testatur *Pignatell. consult. 82. n. 26. tom. 9. Rot. decis. 162. n. 21. cor. Bich. & dec. 469. n. 2. & seq. cor. Coccin.* Nec talis revisio est ullatenus præjudicialis Patrono, quia donec revidetur Patronus existens in possessione præsentandi est in ea manutenendus. *Capon. disc. 12. nu. 35. tom. 1. Rot. d. decis. 162. n. 22. cor. Bich. & d. decis. 469. n. 4. cor. Coccin.*
- 3 Contrarium tamen tuetur *Capon. eadem disc. 12. n. 39.* quia cum tale juspatronatus non semel tantum, sed pluries fuerit recognitum ab antecessoribus Episcopis cum illius subsequuta approbatione, mediantibus institutionibus inde sequutis ad præsentationem Patroni, non debet de novo revideri, aliàs litium nullus daretur finis, quia post hanc cognitionem posset alius Episcopus cognoscere, & sic in infinitum; Quam sententiam puto veriore; contraria solum procedente, quando juspatronatus nunquam fuerit recognitum.

Animus mihi erat in hoc *Canone*, ubi revocantur Patronatus ex privilegio; exceptis Regiis, de jurepatronatus Regio, Imperatoris, & de Primariis precibus, nec non de jurepatronatus Regum Galliarum, Hispaniarum, Portugalliæ, & Poloniæ, ac Ducis Sabaudia, pertractare, sed melius cogitavi hujusmodi Tractatum typis minimè mandare, quia semper audivi, loquendum de Principe nihil.